

ХАРАКТЕРИСТИКИ НА КУЛТУРНИЯ И ЛЕГЕНДАРЕН ТУРИЗЪМ – ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ВЪЗМОЖНОСТИ

Проект: "Path of legends - establishment of new partnerships for development of sustainable cultural-historical tourism", № СВ005.1.23.107

Програма ИНТЕРРЕГ – ИПП за трансгранично сътрудничество България-Турция

- Изготвила: Лина Анастасова**

Културният туризъм задоволява определени туристически потребности, които имат обективен характер. Те възникват на определен етап от социално-икономическото развитие на обществото, съответстващ на настъпилите промени в начина на живот и труд. Туристическите потребности са динамична съвкупност от нужди, насочени към възстановяване и усъвършенстване на човешката личност, опосредствани от акта на туристическото пътуване.

КУЛТУРЕН ТУРИЗЪМ – СЪЩНОСТНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Културният туризъм е проблематична концепция, състояща се от два елемента: „култура” и „туризъм”. Дефинирането на дискутирания термин стои в центъра на Проекта за изследване на културния туризъм при Европейската асоциация за туризъм, свободно време и образование (ATLAS, 1991). Тя е възприела дефиницията на Ирландския туристически борд (ITB) и гласи: „Културният туризъм е пътуване, предприето с намерение да се обогати нечия представа за европейските културни ценности”. [1:12-15]

Тази дефиниция е доусъвършенствана от ATLAS в две направления:

- **Концептуална дефиниция:** „Движение на хора към културни атракции, далеч от постоянното им местожителство, с цел събиране на нова информация и преживявания, за задоволяване на културни нужди”.
- **Техническа дефиниция:** „Всички движения на хора до специфични културни атракции като: исторически обекти, артистични и културни прояви, изкуство и драма, извън постоянното им местожителство.”

Разделителната граница между тези две постановки е мотивацията на туристите.

ХАРАКТЕРНИ ЧЕРТИ НА КУЛТУРНИЯ ТУРИЗЪМ

Културният туризъм задоволява определени туристически потребности, които се характеризират с някои особености:

- Обективният характер на туристическите потребности ги поставя в пряка връзка с общите, които обикновено се разглеждат като материални, социални и духовни;**
- Избирателност и съподчиненост на структурата на потребностите;**
- Динамичност на потребностите по време и място;**
- Субективно проявление на туристическите потребности;**
- Икономическа реализация на туристическите потребности.**

КУЛТУРНО-ТУРИСТИЧЕСКИ АТРАКЦИИ НА БЪЛГАРИЯ

България се нарежда на призовото трето място по културно-историческо наследство в Европа. Страната ни е земя на седем цивилизации, които през последните 4000 години много интензивно са се развивали на днешните български земи - праисторическата, древногръцката, римската, древнотракийската, византийската, българската и ислямската. Седем велики цивилизации и всичко това пада върху плещите на държавата, тъй като тя отговаря стопроцентово за паметниците на културата.

Имаме 11 български обекта, включени в ЮНЕСКО за материалното и нематериалното световно културно наследство, което от своя страна издига техния престиж на фона на много други културни туристически продукти и повишава тяхната стойност.

➤ През 1979 г. в листата за световно наследство на ЮНЕСКО под номер 42 е вписана Боянската църква - един от деветте паметника на България в нея.

➤ Друга забележителност от списъка на ЮНЕСКО са Ивановските скални църкви. Представлява манастирски комплекс от около 20 броя средновековни църкви, параклиси и килии, като са открити следите на повече от 300 помещения.

➤ **Казанлъшката гробница, която се намира в пределите на днешния град, е открита случайно на 19 април 1944 г. под могилен насип. Включена е в списъка на защитените обекти на ЮНЕСКО.**

Свещарската гробница се намира в североизточна България, на 2,5 км. югозападно от село Свещари (Разград) и е едно от най-сензационните открития през 1982 г. при разкопките на източния некропол.

РИЛСКИ МАНАСТИР

➤ Сред пазвите на Рила, на 1147 м надморска височина, на десния бряг на Рилска река, се намира най-забележителният паметник на българската култура и архитектура от епохата на Възраждането, известен като Светата Рилска обител. Векове наред той е играл изключителна роля в българската история, в борбата на народа ни за духовна и политическа свобода.

➤ Мадарският конник е единственият скален релеф в Европа от ранното Средновековие. Представлява скален релеф, изсечен върху отвесна скала на 23 м. височина, през VIII в. сл. Хр. Мадарски конник е включен в Списъка на световното културно наследство и е обявен за глобален символ на България.

➤ Несъмнено обаче обектът привличащ най-много посетители е Несебър - стария град. Той е обявен за архитектурен и археологически резерват през 1956 г., а през 1983 г. културните паметници в града са прибавени към списъка на ЮНЕСКО за световно културно наследство.

➤ Интересен вид туристическа атракция е интересът към отделните производства, които също са дали началото на крупни фестивали. Пример в нашата страна са Празникът на розата и Празникът на виното.

Легендите и митовете са неразделна част от българския туризъм и от комплексния туристически продукт, който предлагаме. Туризмът е усещане, туризмът е преживяване, от което остават спомени. В културния туризъм всичко това се гради от легендите и митовете за посетените обекти. Те създават едно приятно очакване да отидеш и да видиш, да си представиш митичните герои.

България като културна туристическа дестинация може и следва да се продава чрез митовете и легендите, създадени в тринадесет вековната ни история. Никой не знае от къде тръгват те, но те създават магията и тайнствения образ на културните забележителности. Имаме какво да покажем и какво да разкажем.

- Велико Търново и Царевец – колко велика е била България, как са живели нашите предци. И Балдуиновата кула, името на която се свързва с легендата, че в нея бил затворен латинския император Балдуин Фландърски, пленен от българския цар Калоян след битката при Одрин през 1205 г;
- Известен като българския Йерусалим Рилския манастир е уникална културно-историческа атракция, и легендата, за светеца Иван Рилски;
- Древният град Аполония, днешен Созопол и храма на древногръцкия бог Аполон;
- Старият град Пловдив, основан преди 6000 години, развиващ се на седем хълма. Има какво да се разкаже и за античния театър на Филипополис, разположен в Стария град, на южния склон на Трихълмието.
- Белоградчишките скали, гледката, от които е толкова уникална, че сякаш е декор от приказка и легендата за двете забележителни фигури – Монахът и Монахинята;

- Копривщица, пълна с паметници и къщи-музеи, в които туристите попадат във великите времена на България, когато българите храбро се борят за своята свобода;
- Най-малкият град в България – Мелник и легендите за Мелнишките манастири и Роженския манастир;
- Седемте рилски езера, легендата за които разказва, че са се образували от сълзите на жена – гигант, която плачела за своя любим;
- Представете си сега и огнения танц на нестинарите и предсказанията, които правят по време на транс.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ВЪЗМОЖНОСТИ ПРЕД КУЛТУРНИЯ ТУРИЗЪМ НА БЪЛГАРИЯ

Предизвикателствата пред българския културен туризъм са пряко свързани с действащото законодателство в страната, което определя водеща роля в разработването на културно-историческото наследство да имат общините. Практически тази им роля не се изпълнява целенасочено, от конкретните им дейности и ангажименти към ежедневните нужди на обществото. Дори възможностите за кандидатстване за финансиране от европейските фондове за разработване на културните обекти не се възприемат като приоритет. По този начин прилагането на приетата Стратегия за културен туризъм не се реализира пълноценно. Практиката в други страни е наложила използването на подхода на аутсорсинг, прехвърляне на функции от общинските органи към неправителствени организации, фирми или граждански сдружения. С практическото прилагане на подхода се разширява принципът на децентрализация и е ефективна насока за приобщаването на обектите.

➤ **Приоритетни усилия и координация се налага със съседните ни страни за основните балкански културни коридори:** - **Виа Егнасия** – **наименован е на римския пра консул Егнасио, които е управлявал част от територията на Мала Азия. Изходната точка маршрута е Константинопол, а продължението му е - Солун, Охрид, Вльора, Адриатическо море и завършва в Рим. Това е коридорът по които се разпространява Християнството в Европа. На българска територия са основната част от северните му разклонения. Виа Понтика е културен коридор, който преминава през Румъния, България и Турция. Той следва основно бреговете на Черно море - от вливането на река Дунав до град Трабзон. Виа Диагоналис (Виа Рагуса) е културен маршрут, който е част от сухоземния Път на коприната на наша територия. На запад продължава през Сърбия, Босна и Херцеговина, Хърватска, Словения и завършва в Италия. - Дунавският културен коридор свързва всички страни, през които преминава р. Дунав. Обекти за посещение са древноримските укрепени територии и архитектурните стилове, формирани след Ренесанса в Европа. - София - Охрид е религиозен културен коридор. Изходна точка е Софийската Света гора, преминава през Косово и Метохия в Сърбия, манастирите край Битоля и завършва в Охрид, където са изградени 365 църкви. От гр. Русе е културният коридор, който преминава меридионално през страната ни - В. Търново, проходите на Стара планина, Стара Загора, Пловдив, Асеновград и завършва на п-в Атон (Света гора). Отговорностите за развитието на културния туризъм са свързани и с утвърждаване на функциите по повишаване образователното ниво и укрепване патриотичното възпитание на подрастващите.**

Културният туризъм е дете на двама родители – Културата и Туризма, резултат от „брак”, макар и по сметка, между тях. Ето защо, тенденциите за развитието на културния туризъм до голяма степен отразяват тенденциите за ролята на културното наследство и на туризма в днешния и утрешния свят.

Днес, в епохата на глобализация и невиджана мобилност, културното наследство определя избора на човека на среда за живеене. Средите с памет все по-трайно започват да привличат хора, дейности и инвестиции. През последните години културният туризъм се развива като една от най-успешните туристически индустрии в света. Делът на туристическите пътувания, мотивирани от културата и културното наследство непрекъснато нараства. Туристическата практика утвърждава културното наследство като истинска „златна мина” за развитието на националните икономики.

Връзката между културните и природни ресурси на България я правят атрактивна и конкурентноспособна туристическа дестинация. България е държава с голям потенциал на туристическо развитие, състоящ се в нейното културно наследство.

В резултат мога да обобщя, че материалното и нематериалното културно богатство и природните забележителности могат да бъдат двигател за икономическия растеж на България, тъй като стимулират не само местната икономика, а и националната.

Културата и туризмът са не само фактори, пряко генериращи богатства. Те могат да постигнат и редица непреки резултати. По-конкретно културният туризъм може да активира взаимодействия между различни икономически отрасли, като например: туризъм и човешки ресурси; туризъм и транспорт; туризъм и занаятчийство; туризъм и индустрия; туризъм и селско стопанство; туризъм и търговия; туризъм и природа; туризъм и образование; туризъм и услуги. Той насърчава местното население да опазва своята култура и пробужда в него осъзнаването и гордостта от историческите корени.

Местният и международен туризъм продължава да е най-приложимото средство за културен обмен. Той дава достъп не само до традициите и атмосферата на миналото, а и до ценностите и особеностите в съвременния бит на тези общества.

В заключение бих искала да подчертая, че нашето културно-историческо наследство, създавано и трупано през хилядолетията, е нашият най-добър образ пред Европа и света. Това е истинското богатство, с което разполага цялото общество. То трябва да бъде оценявано, преоткривано, използвано в най-добрия смисъл на думата, да бъде защитено, да бъдат насърчавани инвестициите в него, които ще се върнат многократно. Това трябва да бъде грижа на държавата, на институциите, на цялото общество.

Interreg - IPA CBC

Bulgaria - Turkey

PARTNERSHIP

Благодаря за вниманието!

